

בש"פ 3584/18 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3584/18

לפני: כבוד השופט מ' מזוז

המבקש: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

עתירה לגילוי ראיה חסויה לפי סעיף 44(א) לפקודת
הראיות [נוסח משולב], התשל"א-1971 בפ"ח
84174-09-17

תאריך הישיבה: י"א בתמוז התשע"ח (24.6.2018)

בשם המבקש: עו"ד חמזה קוטינה

בשם המשיבה: עו"ד קרן רוט

החלטה

1. עתירה לגילוי ראיה חסויה לפי סעיף 44(א) לפקודת הראיות [נוסח משולב], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות).

2. ביום 24.9.2017 הוגש לבית המשפט המחוזי בירושלים כתב אישום נגד העותר וחמישה נאשמים נוספים.

עמוד 1

המייחס להם ייזום והשתתפות בשורה של אירועי הפרות סדר וידוי בקבוקי תבערה ואבנים לעבר כוחות הביטחון ולעבר רכב ההסעות של התושבים היהודים המתגוררים בכפר סילואן שבירושלים (להלן: רכב ההסעות), כאשר באחד מהאירועים המפורטים בכתב האישום המתוקן, נשרף רכב ההסעות כמעט כליל. בגין מעשים אלה יוחס לעותר ולשאר הנאשמים ביצוע של עבירות שונות לפי חוק העונשין, התשל"ז-1977 ולפי החוק למאבק בטרור, התשע"ו-2016.

3. ביום 9.11.2017 ניתנה על ידי שר הביטחון תעודת חיסיון לפי סעיף 44(א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (להלן: פקודת הראיות) לפיה יחול חסיון על פרטים בחומר החקירה שיש בהם כדי לחשוף פרטים חסויים בנוגע שירות הביטחון הכללי - מקורות מידע, שיטות ודרכי פעולה, זהותם של עובדי השירות, ואמצעים טכניים המשמשים אותו להשגת חומר מודיעיני. עם העמדת חומר החקירה לרשות ההגנה, נמסרו לעותר מספר פרפראזות המתייחסות לחומר חסוי שיש לו רלבנטיות לעניינו.

4. בעתירה נטען כי החיסיון שהוטל הוא כללי וגורף באופן המאפשר למדינה לכלול במסגרת תעודת החיסיון חומר חקירה מגוון, אשר אופיו אינו ידוע להגנה. כן נטען כי לא ניתנה לעותר פרפראזה הכוללת התייחסות לחומר החסוי הקשור אליו, ככל שיש חומר כזה. עוד נטען כי לפי המענה שמסר העותר לכתב האישום, הלה הכחיש את השתתפותו בחמישה אירועים שונים. על כן, משקיימת האפשרות כי יש בחומר החסוי דבר העשוי לחזק את טענות העותר, בייחוד לאור העובדה כי לפי הפרפראזות שנמסרו מי שהפליל את העותר טען כי שיקר בחלק מהדברים שמסר לחוקרים, ראוי להורות על פירוט הראיות החסויות ועל הסרת החיסיון מעל החומרים הרלוונטיים לעותר.

5. בדיון לפני טען בא כוח העותר כי העותר אמנם הודה בחלק מהמעשים המיוחסים לו אך הוא מכחיש מעורבותו בחלק מהאישומים. לדבריו, הנאשם 3 (סעוד עליאן) הוא שהפליל את העותר ושאר הנאשמים, ואולם לפי הפרפראזה שנמסרה עליאן טען "שלא בפני איש מרות", כי שיקר בחקירתו. לפיכך יש חשיבות לחומר המתעד את הדברים. לדבריו אמנם נמסרו לו ההודעות של עליאן וכן הזכ"דים אך לא האמרות שלא בפני איש מרות הנזכרות בפרפראזה.

מנגד, טענה באת כוח המדינה כי הפרקליטות עברה על כל החומר בתיק, וכי נמסרו לנאשמים עשר פרפראזות, וכי אין בחומר החקירה שלא נמסר מידע חיוני להגנת הנאשמים. אשר לעותר, הודגש כי הוא הוא בעצמו בחלק מהאירועים וכי עליאן אינו המפליל היחיד או העיקרי בנוגע לעותר. נמסר כי החומר החסוי הנוגע לעותר מאוד מצומצם וניתנה לו פרפראזה רלבנטית לגביו.

בהמשך לאמור שמעתי הסברים במעמד צד אחד לגבי החומר החסוי וכן נמסר לעיוני כל החומר.

דיון והכרעה

6. לאחר עיון בטענות הצדדים ובחומר החסוי הגעתי לכלל מסקנה כי דין העתירה להידחות.

7. בהתאם לסעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החסד"פ) על התביעה

לאפשר לנאשם לעיין במכלול חומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע, ולהעתיקו. לצד זאת קיימים חריגים על פי דין בדמות חסיונות ואינטרסים מוגנים אחרים. בענייננו מדובר ב"חיסיון לטובת המדינה", מטעמי ביטחון, המעוגן בהוראת סעיף 44 לפקודת הראיות.

8. סעיף 44(א) לפקודת הראיות, בנוסחו העדכני, קובע לענייננו כדלהלן:

"(א) אין אדם חייב למסור, ובית המשפט לא יקבל, ראייה אם ראש הממשלה או שר הביטחון הביע דעתו, בתעודה חתומה בידו, כי מסירתה עלולה לפגוע בביטחון המדינה... אלא אם מצא שופט של בית המשפט העליון, על-פי עתירת בעל-דין המבקש גילוי הראיה, כי הצורך לגלותה לשם עשיית צדק עדיף מן העניין שיש לא לגלותה, ובהליך פלילי - כי הראיה עשויה להועיל להגנת הנאשם ומידת התועלת שבה להגנה עולה על העניין שיש לא לגלותה, או שהיא חיונית להגנת הנאשם."

9. הסיפא לסעיף 44(א), המודגשת בציטוט דלעיל, הוספה בנוסח זהה בסעיפים 44 ו-45, במסגרת תיקון נרחב לפקודת הראיות ולחסד"פ בנושא חומר מודיעיני (חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 75, התשע"ו-2016, ס"ח התשע"ו 1140). כפי שהערתי בבש"פ 4873/17 יפה נ' מדינת ישראל (6.7.2017) (להלן: ענין יפה), התוספת האמורה מהווה למעשה הבהרה וקונקרטיזציה, בנוגע להליך פלילי, של המבחן הכללי הקבוע בסעיפים אלה לגבי חשיפת חומר חסוי: "כי הצורך לגלותה לשם עשיית צדק עדיף מן העניין שיש לא לגלותה".

בפסקה שהוספה נקבע אפוא כי מקום שהראיה החסויה "חיונית להגנת הנאשם", אזי הכף נוטה לטובת חשיפת המידע החסוי, ללא איזון עם האינטרס הציבורי המוגן על ידי החיסיון ("הענין שיש שלא לגלותה"), תוך שהמדינה רשאית להחליט על חזרה מכתב האישום כדי להימנע מחשיפת המידע. לעומת זאת, מקום שהראיה עשויה "להועיל להגנת הנאשם", אך אינה בגדר ראייה "חיונית" להגנתו, יש לערוך איזון בין מידת התועלת להגנת הנאשם לבין עוצמת האינטרס הציבורי המוגן על ידי תעודת החיסיון.

אשר לשאלה, מהי ראייה "חיונית להגנת הנאשם"? בית משפט זה עמד לא פעם בפסיקתו על משמעותו של מונח זה, ונקבע כי "המבחן לחיוניותה של ראייה להגנתו של נאשם הוא אם יש בה "פוטנציאל מזכה", קרי, אם הראייה עשויה לעורר ספק סביר באשמתו (בש"פ 120/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (24.2.2010); ענין יפה; בש"פ 4745/17 יונס נ' מדינת ישראל (13.7.2017))

10. בענייננו, לאחר עיון בחומר המודיעיני החוסה תחת תעודת החיסיון השתכנעתי כי הוא אכן אינו כולל ראיות חיוניות להגנת העותר, ולכאורה גם לא מידע שיכול להועיל להגנתו מעבר למידע שהועבר לידיעתו במסגרת הפרפראזות שנמסרו לו; ומכל מקום, האינטרס של ביטחון המדינה לחיסוי החומר גובר.

11. אשר על כן העתירה נדחית.

ניתנה היום, י"א בתמוז התשע"ח (24.6.2018).

ש ו פ ט
